

Fortællinger og IT

Sådan kan I tilrettelægge et forløb, der giver mulighed for læring og samvær mellem skoleelever og seniorer

En del af projektet:
**'Solidaritet mellem generationer
– sæt ressourcerne i spil'**

Udgiver: Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden
Udarbejdet af: Udviklingskonsulent Christina Dige Rejtkjær,
Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden

Grafisk kommunikation
& design: Marselisborg Media/Grafisk designer Henriette Dissing

Forlag: Marselisborg Media
1. udgave, 1. oplag, august 2013

Tryk: www.zeuner.dk

Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden

Marselisborg er et videnscenter, der siden 2002 har arbejdet på at udvikle rammerne for indsatsen i den offentlige sektor i tæt samspil med erhvervslivet og civilsamfundet.

Marselisborg fungerer som bindeled mellem strategi og drift og arbejder på at udvikle meningsfulde indsatser til slutbrugerne. Eksempelvis udsatte unge, der har brug for en ekstra hånd til at se en ny fremtid og livshistorie, en langtidsledig, der mangler troen på, at der findes et arbejde til vedkommende, og den ensomme ældre, som har brug for socialt samvær med andre mennesker.

Marselisborgs løsninger bygger på erfaring og viden, der er udviklet og afprøvet i tæt samarbejde med vores samarbejdspartnere på tværs af sektorer og områder. Samtidig udvikler vi nye metoder i Marselisborgs egne udviklingslaboratorier, hvor vi, gennem konkrete borgerrettede projekter, omsætter viden til implementerbare produkter.

Læs mere på www.marselisborg.org

Indhold

	Introduktion	5
	Oversigt	10
Før forløbet	#1 Motivation	12
	Sådan kan I motivere eleverne til at deltage i forløbet...	12
	#2 Rekruttering	14
	Sådan kan I finde seniorer, som vil være med i forløbet...	14
	Sådan kan I vække seniorernes interesse...	15
	#3 Planlægning	19
	Det bør I være opmærksom på, når I planlægger, hvor forløbet skal afholdes...	19
Det har I brug for at vide om seniorerne...	19	
Det har seniorerne brug for at vide forud for forløbet...	20	
Sådan kan I forberede eleverne bedst muligt til forløbet...	20	
Under forløbet	#4 Fortællinger	23
	Sådan starter I det første møde op på bedste vis...	23
	Sådan kan rollen som lærer være på dagen...	24
	Det skal være på plads ved dagens afslutning...	25
	#5 IT og Facebook	26
	Sådan kan I starte det andet møde op på en god måde...	26
Sådan kan eleverne hjælpe seniorerne med at oprette en e-mailadresse...	26	
Sådan kan eleverne introducere seniorerne i væsentlige funktioner på Facebook...	27	
Efter forløbet	#6 Artikler	31
	Sådan kan I forberede eleverne på at udarbejde artikler...	31
	Det kan I bruge artiklerne til efterfølgende...	31
	#7 Fremadrettet kontakt	34
Derfor er det en god ide at holde kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne...	34	
Sådan kan I holde kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne...	35	
	Kort om projektet	37

Dreng, 9. klasse

"De (seniorerne) kunne snakke til os om sådan nogle personlige ting, sådan så man gider høre efter. Alle i min klasse sad meget interesserede med sådan nogle store øjne og ville gerne lære... Der var heller ikke noget fjant eller noget i klassen. Det var alt sammen positivt den dag."

Introduktion

Denne manual beskriver metoder og redskaber til at udvikle og afprøve nye læringsformer igennem et øget generationssamarbejde mellem folkeskoleelever og seniorer.

Projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' er gennemført af Marselisborg i 2012 og 2013 i forbindelse med det europæiske år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationer for Social- og Integrationsministeriet. Projektets formål er at udvikle aktiviteter, der skaber øget solidaritet og forståelse mellem unge og ældre.

'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' består af tre delprojekter:

- 'Rollemodeller'
- **'Fortællinger og IT'**
- 'Frivillige unge'

Der er udarbejdet tre manualer i forbindelse med projektet, som præsenterer de gode erfaringer fra hvert af projektets tre dele. Denne manual, 'Fortællinger og IT', anviser hvordan skolelærer, kommuner, foreninger eller andre får mulighed for at skabe øget solidaritet og forståelse mellem unge og seniorer. I kan læse mere om de andre dele i projektet på manualens sidste sider.

Fortællinger og IT

I delprojektet 'Fortællinger og IT' mødes skoleelever og seniorer på et forløb bestående af to eller flere workshops. Her får skoleeleverne mulighed for at høre om historiske temaer fra seniorernes egne erindringer, og seniorernes fortællinger bliver efterfølgende skrevet i artikler. Eleverne lærer samtidig seniorerne at bruge IT og Facebook. Forløbet er udviklet og afprøvet på fire skoler i Lolland, Ballerup og Guldborgsund Kommune.

Forløbet skaber gensidig læring

Forløbet har blandt andet resulteret i øget forståelse, gensidig læring og positive relationer mellem skoleeleverne og seniorerne. Eleverne har oplevet en nærværende og virkelighedsnær undervisning, og seniorerne er samtidig blevet mere fortrolige med at bruge IT og Facebook.

Forløbet kan derfor med fordel tilrettelægges som et tværfagligt forløb.

- **Historie- og/eller samfundsfag:** Eleverne får mulighed for at høre om historiske temaer, fra nogen som selv har oplevet det, idet seniorerne har et langt og indholdsrigt liv bag sig, som beretter om en udvikling i rivende fart. Eleverne kan vælge at høre seniorerne fortælle om temaer, så som 'Hverdagslivet under 2. verdenskrig', 'Skolegangen for få generationer siden' eller 'Ungdomslivet i hippietiden', eller andre temaer som har relevans for historie- og/eller samfundsfagsundervisningen

Lærer for klasse, som deltog i projektet

"De (eleverne) har fået en forståelse af, at det der står i historiebogen er relevant. Det er ikke bare noget, som en eller anden langhåret med briller og gråt hår har siddet og skrevet. Det er faktisk vigtigt. (...) Der er faktisk nogle rigtige personer, som har gået rundt i den verden, der hedder 'Den kolde krig' eller 'Efterkrigstid' eller politik på det tidspunkt. Der er faktisk nogle mennesker, som har oplevet det, og som stadig er her, og som man kan snakke med. Det har givet en stor forståelse, og det bliver meget mere virkelighedsnært."

Lærer

"Det bedste er, at man kommer omkring rigtig mange emner, og man får rigtig meget med. Og så synes jeg, at den umiddelbare glæde, der kom fra de unge mennesker over at lave relationen til de ældre, den synes jeg var spændende. På dagen stod vi og snakkede, og så kom en af pigerne og sagde: 'Tror du ikke, hun kommer i dag' fordi hun var en af de sidste. Så sagde jeg: 'Jo, det kan jeg ikke forestille mig, at hun ikke gør'. Og lige da jeg havde sagt det, der lyser de begge to op i hele hovedet. 'Der kommer hun'. Og det var helt tydeligt, det var virkelig tydeligt, at de havde glædet sig til at snakke med hende igen. (...) Fordi det havde været så hyggeligt første gang, og det blev det også anden gang."

Pige, 9. klasse

"Jeg har helt klart fået en opfattelse af, at de ikke er så gamle, som man skulle gå rundt og tro. De er friske mennesker alligevel. Dem der holder sig i gang, de er jo sjove og kan godt pjatte med os andre jo. Selvom man er 70 år yngre end dem, så kan man godt pjatte med dem."

Pige, 9. klasse

"...Jeg havde håbet, der var flere workshops... Jeg syntes bare det er sådan en dejlig stemning at skulle sidde og snakke med ældre mennesker, og jeg syntes, det er så hyggeligt og sjovt at have sådan en dialog om for eksempel 'Nu-til-dags og den gang'."

"Jeg var glad for at komme der til, og jeg var glad for at... at være sammen med de unge mennesker. Ellers regner man jo med, at de unge mennesker det er nogen, der bare skriger op og alt muligt andet, men det var det jo ikke. De var jo ualmindelig høflige og venlige og hjælpsomme."

Mand, 92 år

"Mig og min makker vi gav i hvert fald vores nummer til hende, så hvis hun ville snakke eller have besøg, så kunne hun ringe til os. Så måske kan hun få folk til at komme ud og besøge hende, hvis hun har brug for nogen at snakke med, for hendes familie boede langt væk, så det er en mulighed, så kan hun ringe... Så kan vi handle ind eller snakke og sådan nogle ting."

Pige, 9. klasse

"... så kan det godt være, at vi har brugt meget tid, men vi har også været omkring mange emner i årsplanen, og når det så kommer ud igen som artikler, så kommer man jo ind og berører emnerne igen. (...) Så kan man godt forsvare at bruge mere tid på det. (...) Det er en ide, som jeg tænker at bruge i de kommende årgange. Det udvider begreberne i historieundervisningen meget."

- **Dansk:** Eleverne skriver artikler om seniorernes fortællinger, og de får hermed mulighed i at skrive og opsætte en god artikel, og de lærer om hele processen bag det at udarbejde en god artikel. De lærer at finde gode interviewpersoner, at udarbejde interviewguides og at gennemføre interviews. Tilmed får eleverne mulighed for at afprøve rollen som journalister – en rolle, som de selv kan ende med at få job som, når de bliver voksne
- **Undervisning og IT:** Eleverne får også lov til selv at være eksperterne, idet de får mulighed for at afprøve rollen som IT-undervisere
- **Projektorienteret arbejde:** Eleverne får mulighed for at arbejde projektorienteret, og de lærer at planlægge og gennemføre et projekt fra start til slut om et tema, som de selv har valgt. De tilegner sig hermed en viden, som mange i høj grad vil kunne få nytte af i deres videre uddannelse – både på en videregående uddannelse og på universitetet, hvor de i mange sammenhænge vil skulle planlægge og gennemføre mindre og større projekter fra start til slut. Det giver således god mening at inddrage eleverne så meget som muligt i planlægningen af forløbet

Seniorerne kan samtidig også lære meget af eleverne i forbindelse med forløbet. IT er på vej til at blive en integreret del af alles hverdag, men for mange seniorer er IT stadig en stor udfordring. Skoleeleverne er derimod vokset op med computere, IT og mobiltelefoner, og de sociale medier spiller en stor rolle i deres hverdag. Skoleeleverne har derfor vist sig at være de perfekte undervisere for seniorer, som har brug for og lyst til at lære om IT.

Seniorerne får også stor gavn af at lære om det digitale medie Facebook. Marselisborg har i 2012 lavet en landsdækkende undersøgelse med titlen 'Ældre og ensomhed – Hvem, hvorfor og hvad gør vi?', som viser, at hver fjerde ældre over 65 år føler sig ensom, og Facebook er netop et redskab, som kan bidrage til at mindske eller forebygge ensomheden. Seniorerne kan eksem-

pelvis bruge Facebook til at følge med i deres børnebørns liv og til at genskabe og holde kontakten ved lige med gamle venner og bekendte.

Forløbet 'Fortællinger og IT' kan samtidig medvirke til at skabe varige relationer på tværs af generationerne. Både seniorerne og eleverne har efter eget udsagn fået en mere positiv forståelse for hinandens generationer, og det er gået op for dem, at de har langt mere til fælles, end de først troede. Flere holder derfor kontakten ved lige, og langt de fleste vil gerne være med i et lignende forløb igen en anden gang.

Forløbet resulterer endvidere i, at skolen får kontakt til en gruppe frivillige seniorer, som også kan bidrage i forbindelse med andre arrangementer på skolen. Forløbet kan hermed samlet set anses som et eksempel på, hvordan I kan inddrage civilsamfundet i en kommende heldagsskole.

Forløbet har samtidig givet flere af eleverne lyst til at engagere sig som frivillige i aktivitetscentre, plejecentre eller foreninger for seniorer.

Manualens anvendelse

I manual kan I læse om, hvad I skal være opmærksomme på både før, under og efter forløbet, og samtidig præsenteres I for konkrete metoder og redskaber, som I kan vælge at gøre brug af eller lade jer inspirere af.

Manualen er primært henvendt til skolelærere, men kommuner, foreninger eller andre vil også kunne få meget ud af at læse manualen.

God læselyst og rigtig god fornøjelse!

Spørgeskemaundersøgelse!

Deltagerne blev efter forløbet bedt om at besvare et spørgeskema. Her fik de blandt andet mulighed for at skrive, hvis de havde yderligere kommentarer til forløbet. Her er de besvarelser, vi fik fra eleverne:

Har du yderligere kommentarer til forløbet om fortællinger og IT?

Elevernes svar:

- *'Jeg synes, at det har været meget spændende og interessant at være med i sådan et godt projekt. Det har været to meget lærerige dage, og vi har fået et meget godt indblik i, hvordan det var at være ung dengang.'*
- *'Jeg synes også, det er godt, at de har fået indblik i, hvad det egentlig er, vi bruger så meget tid på.'*
- *'Ja, at den 1.workshop kunne jeg godt gøre bedre, men ellers ikke noget.'*
- *'Jeg syntes det har været rigtig sjovt og lærerigt.'*
- *'Nej, ikke andet end at det var en god og lærerig oplevelse.'*
- *'Jeg synes, at det hele har været utrolig sjovt, men meget udfordrende.'*
- *'Det har været en fornøjelse.'*
- *'Det har været super hyggeligt.'*
- *'Det var rigtig hyggeligt.'*
- *'Godt, lærerigt, lidt spændende og interessant. God læremåde.'*
- *'Det var rigtig hyggeligt.'*
- *'Det har været spændende og en sjov oplevelse.'*
- *'Super godt'*
- *'Det er en god måde at lære tingene på og få et andet indblik på de ældre.'*
- *'Jeg synes, at det er rigtig godt med disse workshops, både så vi unge kan få mere forståelse for gamle dage, og så de ældre kan få kontakt med gamle venner osv.'*
- *'Jeg synes, det var spændende og interessant.'*

Oversigt

#1

Motivation

#2

Rekruttering

#3

Planlægning

Før forløbet

Manualen beskriver i syv kapitler, hvad I med fordel kan være opmærksomme på før, under og efter forløbet, og i hvert kapitel kan I læse gode råd og opmærksomhedspunkter, som I kan vælge at arbejde ud fra eller lade jer inspirere af. Til nogle faser i forløbet hører desuden konkrete redskaber, som kan bruges som inspiration, når I skal gennemføre forløbet.

Før forløbet

Motivation:

I dette kapitel kan I læse om, hvordan I kan motivere eleverne til at deltage i forløbet. I afsnittet besvares følgende spørgsmål:

- Hvilke argumenter kan du bruge til at motivere eleverne?

Rekruttering af seniorer:

Her får I inspiration og gode råd til, hvordan I kan rekruttere seniorer til forløbet. I kan læse svar på følgende:

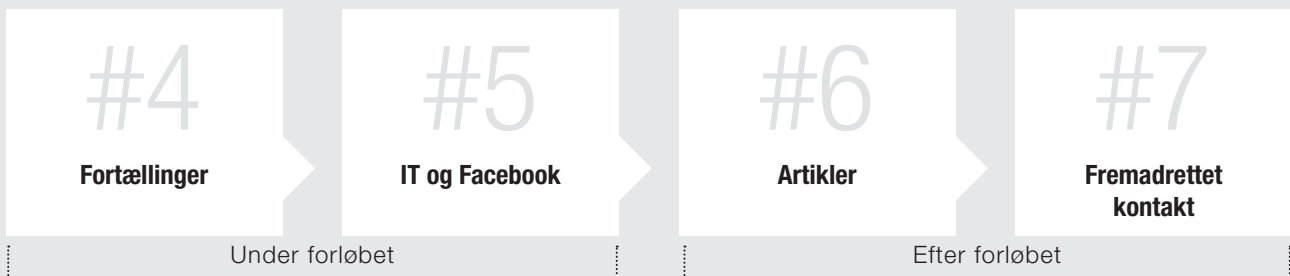
- Hvordan kan I identificere seniorer, som vil være med i forløbet?
- Hvordan kan I vække seniorernes interesse?

Planlægning:

I dette kapitel bliver I introduceret for, hvad I skal være opmærksomme på, når I planlægger og forbereder jer til forløbet. I kan finde svar på følgende spørgsmål:

- Hvad skal I være opmærksomme på, når I planlægger, hvor forløbet skal afholdes?
- Hvad har I brug for at vide om seniorerne forud for forløbet?
- Hvad har seniorerne brug for at vide forud for forløbet?
- Hvordan kan I forberede jeres elever bedst til forløbet?

”Eleverne taler stadig om oplevelsen. Det er en ide, som jeg tænker at bruge i de kommende årgange. Det udvider begreberne i historieundervisningen meget.”

Under forløbet

Fortællinger:

I er nu klar til at mødes med seniorerne første gang. Her kan I læse mere om, hvad I bør være opmærksomme på i forbindelse med forløbets første dag, hvor eleverne skal interviewe seniorerne om et tema om hverdagen for få generationer siden. I kan læse om følgende:

- Hvad skal der ske på dagen?
- Hvordan kan I starte det første møde op på bedste vis?
- Hvad kan rollen som lærer være på dagen?
- Hvilke praktiske ting skal på plads inden dagens afslutning?

IT og Facebook:

Anden gang eleverne og seniorerne mødes er temaet for mødet 'IT og Facebook'. Her kan I læse mere om, hvad I skal være opmærksomme på, når I afholder dagen om 'IT og Facebook'. I får svar på:

- Hvad skal der ske på dagen?
- Hvordan kan I starte det andet møde op på en god måde?
- Hvordan kan eleverne hjælpe seniorerne med at oprette en e-mailadresse?
- Hvordan kan eleverne introducere seniorerne i de væsentligste funktioner på Facebook?

Efter forløbet

Artikler:

Efter møderne med seniorerne skriver eleverne artikler om seniorernes fortællinger. I dette kapitel kan I læse om følgende:

- Hvordan kan I forberede eleverne til at skrive artikler om seniorernes fortællinger?
- Hvad kan artiklerne bruges til efterfølgende?

Fremadrettet kontakt:

Nu er forløbet egentlig færdigt, men der er et stort potentiale i at holde kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne. I dette kapitel kan I læse om følgende:

- Hvorfor er det en god ide at holde kontakten mellem eleverne og seniorerne ved lige?
- Hvordan holder vi kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne?

Når det er de ældre, der fortæller det, så syntes jeg, at det er mere spændende, end det er at skulle sidde og se en film med det, fordi der er det jo bare skuespil. Hun var jo ærlig omkring det hele, så det syntes jeg, var rigtig spændende.”

Pige, 9. klasse

#1

Motivation

Motivation blandt eleverne er alfa omega. Hvis eleverne fra starten er motiverede for at deltage i forløbet, er sandsynligheden også større for, at forløbet kommer til at foregå hensigtsmæssigt.

Sådan kan I motivere eleverne til at deltage i forløbet...

Vi har spurgt eleverne om, hvad, de synes, var det mest spændende ved forløbet, og flere forskellige forhold blev fremhævet. Her kan I læse om, hvordan I motiverer eleverne, så I har det bedste mulige udgangspunkt, når I skal i gang med forløbet.

Nogle spændende og anderledes skoledage

Fortæl eleverne, at de får mulighed for at opleve nogle spændende og anderledes skoledage, hvor de kommer til at høre om historiske emner fra nogen, som rent faktisk selv har oplevet det. Selvom det også er lærerigt at læse om historiske emner i bøger, se film eller høre læreren fortælle, oplever eleverne ikke desto mindre, at det er mere nærværende og livligt, når de hører om gamle dage fra seniorer, som selv har oplevet det.

Lærer

”Jah, hvordan reagerede de (da han fortalte eleverne om forløbet). Nogle sagde: ”Det gider vi ikke. Det er sådan nogle gamle nogen.” (...) Det er jo den sædvanlige udfordring, hver gang man kommer med noget nyt, så er der altid én, der sidder med korslagte arme og siger: ”Nej, jeg vil ikke.” (...) Men da jeg fik forklaret lidt om det, så kunne de der ’nej-sigere’ høre, at de andre syntes, at det var rigtig spændende. Så da jeg havde forklaret konceptet, og hvad det handlede om, var alle lige pludselig med på ideen.”

OBS! Vi har i forbindelse med projekt ’Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil’ udarbejdet et fortællingskatalog med elevernes artikler om seniorernes fortællinger, som kan findes på www.marselisborg.org. Læs mere i kapitel 6.

OBS! Vi har udarbejdet en Facebook-manual, som kan downloades fra www.marselisborg.org og benyttes, når eleverne skal lære seniorerne om Facebook. Læs mere om manualen, og om hvordan eleverne kan introducere seniorerne for Facebook i kapitlet ’IT og Facebook’.

Eleverne lærer om et emne, som de selv har valgt

Gør eleverne opmærksom på, at de i dette forløb får mulighed for at lære om et emne, som de selv vælger. Det kan være emner så som:

- Hippie-tiden
- Moden før og nu
- IT's udvikling
- Livet i Danmark under 2. Verdenskrig
- Kærester og fester dengang i forhold til nu
- Hverdagslivet under den kolde krig
- Sport og fritid
- Osv...
- Kun elevernes fantasi (og pensum) sætter grænser...

Når eleverne får lov til at arbejde med et emne, som de selv har valgt, fordi de synes, det er interessant, så er der også større sandsynlighed for, at eleverne er engagerede og motiverede fra starten.

Journalister for en dag

Fortæl eleverne, at de får mulighed for at afprøve rollen som journalister. Det kan være rigtig interessant for eleverne at få lov til at prøve kræfter med noget, som de kan ende med at arbejde som, når de bliver voksne. De får mulighed for selv at planlægge forløbet, finde interviewpersoner samt at interviewe og skrive artikler om seniornes fortællinger, som måske endda bliver publiceret efterfølgende. At udarbejde en god artikel handler ikke kun om at være god til at skrive. Det handler også om at kunne opsætte tekst og billeder på en flot måde, så artiklen bliver iøjnefaldende og interessant.

Samtidig lærer eleverne også at arbejde projektorienteret og tilegner sig en viden, som mange af dem i høj grad vil kunne få gavn af senere i deres studietid.

Konkurrence om bedste artikel

Når man skal motivere eleverne, kan en god ide også være at arrangere en konkurrence om, hvem der kan lave den bedste og flotteste artikel. Præmien kan måske være, at elevens artikel kommer i lokalavisen eller på skolens hjemmeside. En motivationsfaktor kan også være, at artiklerne skal sendes til seniorerne efterfølgende. Endvidere har nogle lærere valgt at inddrage fortællingskataloget som en del af pensum, hvilket også har haft indflydelse på elevernes engagement i forløbet.

Undervise i IT og Facebook

Fortæl eleverne, at de får mulighed for at lære seniorer om et emne, de selv ved meget om, nemlig IT og Facebook. Det kan være sjovt og lærerigt for eleverne at få lov til at lære fra sig af den brede viden, de fleste unge har om IT og de sociale medier, og måske har eleverne andre forslag til IT, som seniorerne kan få gavn af at blive introduceret for.

Gøre nogle seniorer glade

Sidst men ikke mindst kan det fremhæves, at forløbet giver eleverne mulighed for at gøre nogle seniorer glade, hvilket også kan være med til at motivere eleverne. Langt de fleste mennesker kan lide at gøre andre mennesker glade, og det giver dette forløb i høj grad mulighed for.

Interviewer: "Kan du prøve at fortælle lidt om, hvad forskellen er på at høre om gamle dage fra de ældre, og at høre om gamle dage i historietimerne?"

Dreng, 9. klasse: "Det er meget anderledes. Det er ikke altid ens historielærer, han er lige fra den tid. Så man kan gøre det mere livligt, når man selv har levet det... Han (læreren) tager jo heller ikke alle detaljerne med, fordi han ikke har levet det selv. Dem, der levede dengang, de kunne jo fortælle om alle mulige ting og ned til små detaljer."

#2 Rekruttering

Mand, 92 år

"Jeg var glad for det. Jeg var virkelig glad for det! – Og da vi havde overstået den første gang, vi mødtes, der gik jeg og længtes efter, at vi skulle mødes den næste gang. Jeg var virkelig glad for det, og det gav også mig noget, som jeg også håber, de unge mennesker de fik ud af det. Det gav mig meget..."

For at gennemføre forløbet er det først og fremmest nødvendigt at finde seniorer, som har lyst til at deltage i forløbet.

Her kan du læse gode råd til, hvordan I kan rekruttere seniorer.

Sådan kan I finde seniorer, som vil være med i forløbet...

Der er mange måder, hvorpå I kan finde seniorer, som har lyst til at deltage i forløbet. I dette afsnit kan I læse en række forslag til, hvordan I kan finde seniorerne.

Involver eleverne i rekrutteringen

Det er en god ide at involvere eleverne i rekrutteringen af seniorerne. Hermed sparer du som lærer tid, og samtidig får eleverne i højere grad ejerskab over projektet, idet de involveres og får medbestemmelse allerede i den indledende fase.

Kontakt seniorforeninger

Start eventuelt med at kontakte lokale seniorforeninger såsom pensionistforeninger, venneforeninger og lignende. Medlemmerne i disse foreninger har ofte et stort netværk, som de kan fortælle om forløbet, og de kan sandsynligvis hjælpe jer på sporet af mulige deltagere.

Det kan endda være, at I får fat i flere seniorer fra samme forening, som har lyst til at deltage. Det er ofte lettere at få folk til at deltage, når de kender nogen, som de kan følges med. Måske har de et IT-hold i foreningen, hvor deltagerne har lyst til at lære om IT og Facebook.

TIP!

Mange kommuner har et overblik over foreninger for ældre på deres egen eller Frivilligcentrets hjemmeside. Se derudover hjemmesiden www.aktivtældreliv.dk, som indeholder informationer om en lang række frivillige foreninger for ældre i 25 danske kommuner.

I kan eventuelt spørge om hjælp i dit lokale Frivilligcenter eller hos frivilligkonsulenten i jeres kommune, når I skal finde seniorforeninger. Medarbejderne i frivilligcentret har et godt kendskab til kommunens frivillige foreninger, og de kan rådgive jer om, hvem det er relevant at spørge.

Annoncér og hæng flyers op

Selvom foreningerne er en god indgangskanal, er mange af medlemmerne i disse foreninger ofte meget aktive og har en travl dagligdag. Mange af disse seniorer har derfor ofte ikke tid til at deltage i flere aktiviteter. Derfor kan det være en god ide også at søge lidt bredere ved eksempelvis at annoncere om forløbet i lokalaviser, eller ved at hænge flyers op på biblioteker, i dagligvarebutikker eller andre steder, hvor der kommer seniorer til dagligt. Hvis I vælger at lave en flyer eller en annonce, kan I hente inspiration i flyeren på side 18.

Kontakt aktivitetscentre og plejecentre

En tredje mulighed kan være at tage kontakt til aktivitetscentre og plejecentre i lokalområdet. Seniorerne, som er her, er typisk ældre og ikke så aktive som de seniorer, der kommer i foreningerne. Men her finder I netop de seniorer, som især vil få gavn af forløbet.

Gå ud og vis ansigt

Det kan være en god ide at opfordre eleverne til at gå ud i aktivitetscentrene, plejecentrene og foreningerne og fortælle om forløbet frem for blot at tage telefonisk kontakt. At seniorerne møder eleverne kan være lige netop det, der skal til for, at de får lyst til at være med.

Kontakt seniorer i jeres eget netværk

Hvis I mangler seniorer, kan en mulighed også være at bede eleverne om at finde seniorer i deres eget lokalområde. De kan spørge deres bedsteforældre, naboer eller andre bekendte.

Sådan kan I vække seniorernes interesse...

Når I skal rekruttere seniorer til forløbet, bør I gøre jer nogle overvejelser om, hvordan I vil præsentere ideen for seniorerne. I kan vælge at gøre seniorerne opmærksomme på følgende forhold:

Hjælp til IT og Facebook

Fortæl seniorerne, at de får mulighed for at lære om IT og Facebook. Hvis de ikke har en e-mail i forvejen, får de hjælp til at oprette en. Herefter bliver de introduceret for, hvordan de kan bruge Facebook til at følge med i deres børnebørns liv samt til at skabe og holde kontakten ved lige med familien samt gamle venner og bekendte. Oplys eventuelt også seniorerne om, at de kan få svar på eventuelle spørgsmål de måtte have vedrørende IT.

OBS! I projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' har vi samlet elevernes artikler i et fortællingskatalog, som seniorerne fik udleveret. Rigtig mange af seniorerne har efterfølgende givet udtryk for, at det var sjovt og interessant at læse, hvordan eleverne beskrev deres fortællinger. *Du kan se fortællingskataloget på www.marselisborg.org.*

Ringeguide

Når man skal rekruttere deltagere til forløbet, er det vigtigt, at man leverer alle de nødvendige informationer om forløbet på en god måde. Det er derfor en god idé at gøre brug af en ringeguide, hvor man har skrevet ned, hvad man gerne vil fortælle, når man ringer.

Der er anvendt to ringeguides i forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', som I kan printe og anvende direkte eller lade jer inspirere af. I kan finde én til hvis I skal rekruttere seniorer, og én til hvis I skal rekruttere elever til forløbet.

RINGEGUIDE

- rekruttering af seniorer

Formål	Formålet med ringeguiden er at rekruttere minimum _____ seniorer, som vil være med i forløbet om 'Fortællinger og IT' (der skal være cirka dobbelt så mange elever som seniorer).
Overblik	Kontaktoplysninger til relevante foreninger kan findes på: _____
HUSK!	At notere relevante oplysninger i databasen efter hver enkelt samtale. At eftersende informationsmateriale, hvis vedkommende udviser interesse.

Ringeguide seniorer

Præsentation	Goddag, du taler med _____ fra _____
Formål	Jeg ringer, fordi at vi er i gang med et projekt i samarbejde med _____ som handler om at skabe større soliditet og forståelse mellem generationer.
Intro om workshops	Vi afholder i den forbindelse to workshops for seniorer og folkeskoleelever.
Første workshop	Vi foreslår os, at den første workshop kommer til at handle om, at eleverne får mulighed for at høre om et historisk, hverdagsrelateret emne, som skolen og eleverne har bestemt. Det kan eksempelvis handle om 'skolegangen for få generationer siden', 'familielivet for få generationer siden' eller noget helt tredje.
Anden workshop	På den anden workshop introducerer eleverne seniorerne for Facebook. De hjælper seniorerne med at udarbejde en Facebook-profil og viser seniorerne, hvordan de via Facebook kan følge med i, e.ks. deres børnebarns liv, og skabe og holde kontakten ved lige med gamle venner og bekendte. På baggrund af de to/tre workshops udarbejder eleverne artikler om seniorernes fortællinger, som udgives i et samlet Fortællingskatalog. De to/tre workshops varer hver cirka to timer og afholdes i indværende år.

Kender du nogle seniorer, som kunne have lyst til at fortælle unge om gamle dage og samtidig lære at bruge Facebook? Og har du måske selv lyst til at være med? Det eneste krav for deltagelse er, at man skal være over 65 år. Og så må man gerne vide en lille smule om IT forvejen, men man behøver bestemt ikke at være ekspert.

Hvis Måske!	Skal jeg sende noget materiale til dig, så du kan læse lidt mere om projektet? Du kan eventuelt vise det til de andre medlemmer i jeres forening? Hvis ja: Hvilken e-mailadresse skal jeg sende det til? Skal vi aftale, at jeg prøver at ringe til dig igen på _____ (dårlig).
Hvis NEJ!	Du må jo have et stort netværk (når du er med i en forening) – kender du eventuelt andre seniorer, som måske kan være interesserede i at være med? Må jeg sende noget informationsmateriale til dig, som du kan vise til andre i dit netværk og i foreningen? Hvis ja: Hvilken e-mailadresse skal jeg sende det til?
Hvis JA!	Det lyder rigtig godt. Jeg sender dig lige noget materiale, så I kan læse lidt mere om forløbet. Hvilken e-mailadresse må jeg sende det til? Jeg ringer til dig igen snarest muligt, når vi har de endelige datoer. Lokaler og pc'er: Jeg skal lige høre, om I evt. har mulighed for at stille lokale og computere til rådighed til de to workshops?

Mange tak for din tid. Farvel.

Redskabet kan hentes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

#2

Rekruttering

En spændende og anderledes undervisning

Fortæl seniorerne, at de får mulighed for at fortælle skoleelever om hverdagslivet for få generationer siden, og at de hermed er med til at bidrage til en ny, spændende og mere nærværende form for undervisning, hvor eleverne får mulighed for at høre om historiske emner fra nogen, som rent faktisk selv har oplevet det.

Fortællinger om hverdagsrelaterede emner

Når I taler med seniorerne, bør I gøre dem opmærksomme på, at fortællingerne kommer til at handle om emner om hverdagslivet, som alle seniorer kan fortælle om. Seniorernes erindringer er en værdifuld viden for eleverne.

Artikel om seniorernes erindringer

Fortæl desuden, at eleverne udarbejder fine artikler om seniorernes fortællinger, som de vil få udleveret efter forløbets afslutning. Artiklerne kan være interessant læsning for seniorerne og ikke mindst for seniorernes børn, børnebørn og eventuelle oldebørn.

Besøg på en moderne skole

Det sidste argument, som skal nævnes i denne forbindelse, er, at seniorerne får mulighed for at komme på besøg på en moderne skole, hvor de kan tage del i en moderne og nytænkende undervisningssituation og få indblik i, hvordan undervisningen kan foregå i en moderne skole. De får måske endda mulighed for at komme på besøg på deres egen gamle skole. Flere seniorer, som deltog i projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', fremhævede netop, at de syntes, det var spændende at møde de unge mennesker i deres egne rammer.

TIP!

Det er en god ide at lave et dokument, hvor I har overblik over relevante oplysninger, når I rekruttere deltagere.

Du kan eventuelt lave et excel-ark, hvor du kan skabe et overblik over følgende oplysninger:

- Kontaktoplysninger til relevante foreninger, aktivitetscentre og enkeltpersoner
- Overblik over, hvem der er kontaktet, og hvad de har svaret
- Oplysninger om tilmeldte seniorer: Navn, telefonnummer og alder

Flyer eller annonce

Det er en god ide at lave informationsmateriale om forløbet i form af en flyer eller en annonce, som I kan sende til mulige deltagere, som hermed har mulighed for at læse mere om forløbet. Desuden er det en rigtig god ide at opfordre andre til at udbrede budskabet i deres netværk ved at uddele flyers. Du kan se et eksempel på, hvordan en flyer eller en annonce kan se ud herunder:

Der er lavet to flyers i forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil'. Én til rekruttering af seniorer og en til rekruttering af elever. Begge flyers kan anvendes eller bruges som inspiration, når I skal i gang med at rekruttere deltagere til forløbet.

Marselisborg
UDVIKLING • KOMPETENCE • VIDEN

Har du lyst til at fortælle skoleelever om hverdagslivet for få generationer siden, mens du samtidig lærer om IT og Facebook?

Marselisborg afholder to workshops for skoleelever og seniorer under temaet 'Fortællinger og IT'. Her får du mulighed for at lære at bruge Facebook, og du introduceres blandt andet for, hvordan du via Facebook kan følge med i dine børnebørns liv samt skabe og holde kontakten ved lige med gamle venner og bekendte. Samtidig får skoleelever mulighed for at høre om hverdagslivet for få generationer siden fra dig, der selv har oplevet det.

På 1. workshop...

...fortæller seniorerne skoleeleverne om et hverdagsliv for få generationer siden, som alle over 65 år kan fortælle om. Det kan eksempelvis være 'skolegangen for få generationer siden', 'familielivet i et givent år' eller noget helt tredje. Eleverne forbereder en række spørgsmål, som de stiller seniorerne på workshoppen.

På 2. workshop...

...introducerer eleverne seniorerne for det sociale medie Facebook. Hvis hjælper eleverne de seniorer, som ikke allerede har en e-mail-adresse, med at få oprettet én. Eleverne hjælper herefter seniorerne med at udarbejde en Facebook-profil, som seniorerne introduceres for.

På baggrund af de to workshops udarbejder eleverne artikler om seniorernes fortællinger, som Marselisborg samler og publicerer i et fortællingskatalog. Alle deltagere får et eksemplar af fortællingskataloget efter forløbets afslutning.

Tidspunkter og lokalitet

Adresse: _____

Tidspunkt: 1. workshop: _____

2. workshop: _____

Har du lyst til at deltage?

Så kontakt os og hør mere, eller tilmeld dig de to workshops på

Telefon: _____

eller e-mail: _____

Udfyld ovenstående digitalt.

Kort om projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil'

Tilbuddet er en del af projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', som på forskellig vis arbejder målrettet mod at skabe solidaritet og forståelse mellem generationer.

Projektet gennemføres af Marselisborg – Center for udvikling, Kompetence & Viden, samt syv danske kommuner. Projektet finansieres af Social- og Integrationsministeriet under temaet 'Fremme af et inkluderende samfund præget af solidaritet mellem generationer'.

Redskabet kan hentes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

#3 Planlægning

Når I har fundet seniorer, som har lyst til at deltage i forløbet, består næste fase i at planlægge de praktiske forhold såsom, hvor workshoppen skal afholdes, og hvordan skoleeleverne kan forberede sig bedst muligt til forløbet.

Her kan I læse gode råd til, hvordan I kan forberede jer bedst muligt forud for forløbet.

Det bør I være opmærksom på, når I planlægger, hvor forløbet skal afholdes...

Når I planlægger, hvor forløbet skal afholdes, er der en række forhold, som I med fordel kan være opmærksomme på.

Der skal være computere til rådighed

Skolen har måske bærbare computere, som I kan tage med, der hen hvor I vælger at afholde forløbet. Er det ikke en mulighed, skal I sikre jer, at der er tilgængelige computere. Dette er især nødvendigt, når I skal mødes og lære seniorerne om IT og Facebook.

Det kan være gavnligt at have en skanner til rådighed, så I kan skanne eventuelle medbragte billeder til artiklerne. Et kamera kan også være gavnligt, så I kan tage billeder af de ting og sager, seniorerne eventuelt har medbragt.

Derudover kan det være gavnligt at have et digitalt white board eller en projektor til rådighed, som I eksempelvis kan bruge, hvis I vælger at starte dagene med en fælles introduktion.

Lokaler og forplejning

Det er en god ide at sikre, at der er flere lokaler til rådighed under forløbet, så der er god plads til, at de unge og seniorerne kan tale sammen nogenlunde uforstyrret. Det kan være forstyrrende, hvis alle skal sidde i samme lokale.

Det er desuden en rigtig god ide at tilbyde deltagerne en kop kaffe og et stykke kage. Det skaber en hyggelig atmosfære og gør, at seniorerne føler sig velkomne.

Afhold eventuelt workshops forskellige steder

Det kan være interessant for både seniorerne og eleverne at opleve hinandens daglige omgivelser. Derfor kan det være en god ide at afholde den første workshop om fortællinger i et foreningslokale eller lignende, hvor seniorerne har deres gang, mens den næste workshop om IT og Facebook kan afholdes på skolen.

Det har I brug for at vide om seniorerne...

Når I modtager tilmeldinger fra seniorer, er det en god ide at spørge om de tilmeldte seniorernes navn, telefonnummer, e-mailadresse samt eventuelt alder.

E-mailadresser

Når I ved, om seniorerne har en e-mailadresse, kan I få en fornemmelse for, hvor mange der eventuelt skal have hjælp til at få oprettet en ny e-mailadresse, så de kan få oprettet en profil på facebook.

OBS! Hvis der sker ændringer, som eksempelvis dato-forskydninger eller lignende, er det ikke altid nok blot at sende en e-mail til seniorerne. Rigtig mange seniorer har en e-mail, som de bruger og tjekker jævnligt, men for nogle er det nødvendigt, at man ringer til dem personligt.

”...da de(seniorerne) kom ind i klassen, så valgte de selv deres emne. Det var dejligt befriende for dem, tror jeg. Det syntes jeg også, det var for os.”

Dreng, 9. klasse

#3 Planlægning

Alder

Spørg eventuelt om deltagernes alder i forbindelse med tilmelding, da seniorernes alder har betydning for, hvilke temaer seniorerne vil kunne fortælle om. En 70-årig vil naturligvis ikke have så mange erindringer om eksempelvis 'hverdagslivet under 2. verdenskrig', som en 90-årig givetvis vil have.

Det har seniorerne brug for at vide forud for forløbet...

Ring eventuelt til seniorerne nogle dage før forløbet og orienter dem om, hvilke temaer eleverne har valgt, så seniorerne ved lidt om, hvad de kommer til at fortælle eleverne om, når de mødes første gang.

Husk også at opfordre seniorerne til at medbringe billeder fra deres ungdom, som eleverne kan bruge i deres artikler om seniorerne og deres fortællinger. Du kan også opfordre seniorerne til at medbringe ting og sager fra deres ungdom, som eleverne kan tage billeder af til artiklerne.

Sådan kan I forberede eleverne bedst muligt til forløbet...

Før eleverne og seniorerne mødes første gang, skal eleverne inddeles i grupper af to og to. Hver gruppe skal udvælge et tema, som de ønsker at vide mere om, og de skal udarbejde spørgesguides med spørgsmål, som de kan stille seniorerne om deres tema.

OBS! Vær opmærksom på seniorernes alder, når I udvælger temaer. Seniorer, som er omkring de 70 år, ved eksempelvis ikke så meget om hverdagslivet under 2. verdenskrig, som seniorer der er omkring de 90 år.

Valg af tema

Når eleverne skal vælge tema, skal der være tale et tema som omhandler hverdagslivet for få generationer siden, som alle over 65 år kan fortælle om. Bed eventuelt eleverne om at udvælge et tema, som falder i tråd med historie- eller samfundsfagsundervisningen.

Vi har talt med en række skoleelever, og herunder følger en række af elevernes forslag til temaer:

- Skolegangen for få generationer siden
- Kærlighed og kærester
- IT'ens udvikling
- Moden før og nu
- Sport og fritidsinteresser – hvilke aktiviteter gik man til, hvordan foregik det osv.
- Familielivet – hvordan var familielivet, da seniorerne var børn?
- Arbejdslivet da seniorerne var unge
- Ungdomslivet for få generationer siden
- Hverdagslivet under Den kolde krig
- Hverdagslivet under 2. Verdenskrig
- Hippietiden – hverdagslivet under ungdomsoprøret i 60'erne og de tidlige 70'ere
- Stoffer og alkohol
- Politik før og nu
- ... Eller måske noget helt andet...

Rollefordeling

Før interviewet med seniorerne skal gennemføres, er det en god ide at bede eleverne om at aftale indbyrdes i grupperne, hvem der interviewer, og hvem der skriver noter undervejs. Referenten skriver noter på computeren og hjælper eventuelt med at

Lærer

”Dengang de fandt ud af, at deres artikler de faktisk blev udgivet, og at der er andre, der læser det – at kontoret, lærerne og deres forældre skulle læse det, og at Ministeriet også skulle se det, jamen så måtte de hellere tage sig sammen.”

holde overblik og stille supplerende spørgsmål, mens intervieweren stiller spørgsmålene. Eleverne kan eventuelt bytte rolle undervejs i interviewet.

Udarbejdelse af en interviewguide

Forud for det første møde skal eleverne udarbejde en interviewguide, som de skal bruge på det første møde, hvor de skal interviewe seniorerne om 'gamle dage'. Eleverne skal skrive artikler på baggrund af seniorernes fortællinger, og eleverne skal derfor være opmærksomme på, at interviewguiden skal udformes, så den giver svar på de spørgsmål, som de ønsker at svare på i deres artikler.

Det er vigtigt, at du som lærer gør en ekstra indsats for at sikre, at eleverne tager opgaven med at udforme en interviewguide alvorligt. At eleverne har gjort sig grundige overvejelser om, hvad de gerne vil spørge seniorerne om, har stor betydning for, om der kommer til at foregå en god samtale mellem eleverne og seniorerne. Interviewguiden skal skabe grundlag for en god samtale mellem seniorerne og eleverne, fremfor at eleverne kommer til at stille lukkede spørgsmål til seniorerne, hvor samtalen risikerer at komme til at minde om et forhør. Vær opmærksom på, om der er tilstrækkeligt mange spørgsmål i elevernes interviewguides til, at samtalen kommer til at vare cirka en time.

Du kan læse gode råd til, hvordan du udarbejder en interviewguide senere i dette kapitel.

Afprøvning af interviewguiden

Når eleverne har udformet deres interviewguides, er det en god ide at opfordre dem til at afprøve den ved eksempelvis at interviewe deres bedsteforældre, forældre eller andre. Hermed får eleverne en fornemmelse af, om interviewguiden fungerer efter

hensigten, eller om noget skal rettes til. Når de afprøver deres interviewguides, kan de stille sig selv følgende spørgsmål:

- Får vi de svar, vi har brug for, når vi stiller vores spørgsmål?
- Er det eventuelt en god ide at ændre spørgsmålenes udformning til andre spørgsmålstyper, så vi får de uddybende svar, vi har brug for?
- Er der behov for flere spørgsmål i guiden, så vi kan nå hele vejen omkring vores emne og få tilstrækkelig viden til, at vi kan skrive en god artikel?
- Er det eventuelt en ide at tilføje hjælpespørgsmål, som vi kan benytte, hvis samtalen går i stå, eller hvis senioren ikke kan svare på et spørgsmål?
- Er der tilstrækkeligt mange spørgsmål i interviewguiden til, at vi kan nå hele vejen omkring det eller de temaer, som vi har valgt at beskæftige os med, og så vi kan få tilstrækkelig viden til at skrive en god artikel?

Interviewsituationen

Det er desuden en god ide at tale med eleverne om selve interviewsituationen. Fortæl dem eksempelvis, at de skal turde stilheden og give seniorerne tid til at tænke over deres svar, inden de går videre til det næste spørgsmål.

OBS Tænk grundigt over rollefordelingen i grupperne. En pige i 9. klasse, som deltog i forløbet, fortæller, at hun personligt fik meget ud af at være interviewer, fordi hun selv er en lidt stille pige. Det var hende, der stillede spørgsmålene, mens hendes makker skrev referat. Hun syntes, det gav hende meget.

Interviewguide

I det følgende får I gode råd og inspiration til, hvordan I kan forberede eleverne, så de er godt rustede til at udarbejde en god interviewguide.

Dokumentet kan printes og gennemgås i plenum med eleverne, så de får en fælles forståelse for, hvordan man kan udarbejde en god interviewguide.

INTERVIEWGUIDE

- inputs til udarbejdelse

Forud for 1. workshop skal eleverne udarbejde en interviewguide til interviewet, som skal vare cirka en time. Herunder gives inspiration til, hvordan eleverne kan udforme en interviewguide.

En interviewguide angiver emnerne og deres rækkefølge i interviewet. Interviewguiden kan med fordel indeholde en række præcist formulerede spørgsmål, som man ønsker at stille interviewpersonen, samt hjælpspørgsmål, som kan stilles efter behov. Den gode interviewguide indeholder spørgsmål, som får senioren til at udbytte og forklare, hvad han/hun mener i forhold til det udvalgte tema.

Gode råd, når man skal udarbejde en interviewguide:

- Stil åbne spørgsmål, som lægger op til et længere svar. Åbne spørgsmål begynder med hvad, hvorfor, hvordan osv.
- Stil kun lukkede spørgsmål for at få faktisk viden
- Stil let forståelige spørgsmål
- Stil ét spørgsmål ad gangen
- Vent på svar, giv interviewpersonen god tid til at tænke over sit svar – og lyt

Interviewguidens opbygning og spørgsmålstyper

En interviewguide kan bygges op omkring forskellige typer af spørgsmål, som gennemgås i forhold til hvert enkelt undertema i interviewet:

Indledende spørgsmål

- Kan du fortælle mig noget om?
- Prøv at beskrive...

Afklarende spørgsmål

- Hvem gjorde hvad?
- Hvornår skete det?
- Hvordan og hvorfor skete det?

Cirkulære spørgsmål

- Hvad er din forklaring på...?
- Hvordan hænger det sammen...?

Fortolkende spørgsmål

- Er det rigtigt forslået at...?
- Mener du dermed at...?

<p>Indledende spørgsmål</p> <p>Indledende spørgsmål er åbne spørgsmål, som udformes, så de opfordrer til, at interviewpersonen skal give længere svar.</p>	<p>Eksempler på spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan du fortælle om...? • Beskriv hvordan...? • Hvordan oplevede du...?
<p>Afklarende spørgsmål</p> <p>De afklarende spørgsmål, også kaldet lineære spørgsmål, er ofte de spørgsmål, vi bruger til dagligt uden at tænke nærmere over det. De bliver derfor også meget let dominerende i alle typer af samtaler, fordi den lineære tænke- og forståelsesmåde ligger dybt i os.</p> <p>Afklarende spørgsmål er problemafklarende og problemdefinerende. De anvendes for at få et klart billede af "hvad".</p>	<p>Eksempler på spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvem gjorde hvad? • Hvor skete det? • Hvordan oplevede du det? • Hvordan kan det være?
<p>Cirkulære spørgsmål</p> <p>Cirkulære spørgsmål anvendes ofte for at finde et mønster, en sammenhæng, der binder det hele sammen. Man forsøger at finde forklaringer – formål, personer, relationer, oplevelser, idéer, handlinger mv. Spørgsmålene er neutrale og accepterende.</p> <p>Cirkulære spørgsmål udtrykker ikke noget direkte behov for at finde ud af noget konkret, men kendetegnes ved almindelig nysgerrighed overfor "hvad".</p>	<p>Eksempler på spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er din forklaring på...? • Hvad er anderledes nu end tidligere – og hvordan er det anderledes? • Hvordan hænger det sammen med...? • Hvordan ser du det?
<p>Fortolkende spørgsmål</p> <p>Fortolkende spørgsmål kan med fordel anvendes i slutningen af interviewet, eller når man syntes, at et emne er ved at være færdigt.</p> <p>Et fortolkende spørgsmål anvendes for at sikre, at man som interviewet har forstået det, som interviewpersonen har fortalt, og for at sikre at man har forstået meningen korrekt.</p> <p>I praksis kan man enten gentage eller fortolke betydningen af det, som interviewpersonen har sagt.</p>	<p>Eksempler på spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rigtigt forslået at...? • Mener du dermed at...? • Når du siger... oplevede du så at...?
<p>Lukkede spørgsmål</p> <p>Når man udfører et interview, vil man hovedsageligt benytte sig af åbne spørgsmål, men det kan i visse tilfælde være nødvendigt at supplere med lukkede hjælpspørgsmål.</p> <p>Lukkede spørgsmål bør i udgangspunktet kun bruges, hvis man eftersøger konkret viden eller, hvis eleverne ikke på anden måde kan få senioren til at udbytte deres fortællinger.</p> <p>De lukkede spørgsmål lægger faste rammer for svaret, og de er derfor ikke så hensigtsmæssige at benytte, når der søges efter interviewpersonens egen mening og fortælling.</p> <p>For mange lukkede spørgsmål kan desuden give interviewet karakter af et forhør.</p>	<p>Eksempler på spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan du huske...? • Hvor gammel var du da...?

Redskabet kan hentes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

#4 Fortællinger

Første del af forløbet handler om seniorernes fortællinger, her får eleverne mulighed for at tale med seniorerne om, hvordan hverdagslivet var i "gamle dage".

Her kan I læse om, hvordan I kan gennemføre forløbets første del.

Dagens indhold

1. Dagen indledes med en kort præsentation af forløbets formål og indhold, således at alle er enige om, hvad der skal ske
2. Dernæst inddeles eleverne og seniorerne i små grupper, og eleverne går i gang med at stille deres interviewspørgsmål til seniorerne om hverdagslivet for få generationer siden. Der bør afsættes minimum en time til samtalerne og gerne mere
3. Hvis der er tid til det, kan eleverne endvidere vælge at hjælpe de seniorer, som ikke har en e-mailadresse i forvejen, med at oprette en. Det kan dog også vente til næste gang, de mødes

Sådan starter I det første møde op på bedste vis...

Når eleverne og seniorerne mødes for første gang, bydes seniorerne ordentligt velkommen.

Præsentation af forløbets formål og indhold

Dernæst er det en god ide at starte med at give deltagerne en grundig præsentation af indholdet i forløbet samt en præsentation af formålet med forløbet. Start eventuelt med at fortælle,

hvorfor I på skolen har valgt at igangsætte forløbet, samt hvad I håber at eleverne og seniorerne kan få ud af forløbet. På den måde har alle deltagere det samme udgangspunkt, når I går i gang.

Et af de primære formål med forløbet i projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' har været at bygge bro og skabe øget solidaritet og forståelse mellem generationerne. For at tydeliggøre relevansen heraf for deltagerne, har det virket godt at indlede forløbet med at stille følgende introspørgsmål:

- **Spørgsmål henvendt til seniorerne:**
'Hvornår har I sidst haft en længere samtale med en teenager, som I ikke er i familie med?'
- **Spørgsmål henvendt til eleverne:**
'Hvornår har I sidst haft en længere samtale med en senior, som I ikke er i familie med?'

Dette har været en effektiv metode til at få deltagerne til at tænke over forløbets relevans og gøre dem opmærksomme på, at der eksisterer en kløft mellem generationerne, som forløbet blandt andet har til formål at mindske. Metoden tydeliggør altså forløbets relevans for deltagerne, og tilmed løses der op for stemningen, idet deltagerne inddrages fra starten.

OBS Eleverne kan eventuelt optage interviewet på deres smartphones. På den måde kan de efterfølgende lytte til interviewene og finde citater, som de kan bruge i artiklerne. De skal blot huske at spørge seniorerne om lov, inden de begynder at optage.

#4 Fortællinger

Inddragelse af eleverne i præsentationen

Inddrag eventuelt eleverne i præsentationen af forløbets formål og indhold. I kan starte med at snakke om på klassen, hvordan I gerne vil starte forløbet op, og hvad I gerne vil fortælle seniorerne, inden I går i gang. Det kan være, at nogle af eleverne har lyst til at øve sig i at fremlægge, og det kan derfor være en rigtig god ide, at det er dem, der får lov til at starte dagen ud med at fortælle om, hvad de som elever håber at få ud af forløbet.

Spørgsmål

Inden I går i gang, er det desuden en god ide at afsætte tid til, at seniorerne eller eleverne kan få mulighed for at stille spørgsmål.

Gruppeinddeling

Når deltagerne er blevet præsenteret for forløbets formål og indhold, er næste skridt at inddele seniorerne og eleverne i grupper. Grupper med to elever og en senior er optimale. Det kan være, I har valgt at inddele deltagerne i grupper forud for dagen med udgangspunkt i seniorernes aldre og elevernes valgte temaer.

Det kan også være, at I vælger at inddele i grupper på dagen. En god ide kan i så fald være at skrive elevernes temaer op på tavlen, så seniorerne selv kan vælge, hvilket tema de gerne vil fortælle om. På den måde sikrer I, at seniorerne får mulighed for at fortælle om et tema, som de finder interessant og føler, de ved noget om.

Når eleverne og seniorerne er inddelt i grupper, kan eleverne gå i gang med at interviewe seniorerne med udgangspunkt i deres interviewguides.

OBS Måske har nogle elever særlige kompetencer, som de kan bruge på dagen. I et af vores forløb var der en elev, som var rigtig god til at lave filmmontager. Han og en kammarat filmede forløbet og interviewede deltagerne på dagene og lavede på den baggrund en lille film om forløbet. Det var deres opgave i stedet for at skrive en artikel.

Spørgeskemaundersøgelse:

Deltagerne blev efter forløbet bedt om at besvare et spørgeskema. Eleverne blev blandt andet bedt om at svare på, hvor enige eller uenige de var i følgende udsagn:

Jeg syntes, det var lærerigt at høre om 'gamle dage' fra nogen, som selv har oplevet det.

Elevernes svar:

- 87 pct. svarede 'Helt enig' eller 'Enig'
- 3 pct. svarede 'Hverken enig eller uenig'
- 0 pct. svarede 'Uenig' eller 'Helt uenig'
- 8 pct. svarede 'Ved ikke'

Sådan kan rollen som lærer være på dagen...

Idet eleverne har forberedt sig godt og har udarbejdet og afprøvet deres interviewguides, kan du sandsynligvis roligt lade eleverne om at styre samtalerne. Vores erfaringer med at gennemføre forløbet viser, at snakken går rigtig godt blandt langt de fleste, når eleverne og seniorerne går ud i deres grupper, og derfor vil din vigtigste rolle som lærer sandsynligvis blive at være tilgængelig til at svare på eventuelle spørgsmål.

Hjælp eleverne, hvis de går helt i stå

Det kan dog være en god ide at gå rundt og holde lidt øje med, om snakken går godt i de enkelte grupper, men man skal samtidig være opmærksom på, at der også skal være plads til stilhed, så seniorerne får mulighed for at tænke over deres svar, inden de går videre til næste spørgsmål. Hvis snakken er gået helt i stå, bør læreren dog stå til rådighed til eventuelt at hjælpe eleverne med at finde på flere uddybende spørgsmål.

Det skal være på plads ved dagens afslutning...

Når dagen nærmer sig sin afslutning, skal eleverne gerne have tilstrækkelig mange oplysninger til, at de kan skrive første udkast til deres artikler. Desuden er det en god ide at bede eleverne om at sørge for følgende:

Udveksling af e-mailadresser

Opfordre eleverne og seniorerne til at udveksle e-mailadresser og aftale, at eleverne sender første udkast af artiklerne til seniorerne, så de kan nå at læse dem, inden de skal mødes med eleverne igen. Hvis nogle seniorer mangler en e-mailadresse, er det en god ide, at eleverne sørger for at printe artiklerne, så seniorerne kan læse dem, næste gang de mødes. Hermed kan

seniorerne få mulighed for at rette eventuelle misforståelser. Eleverne kan hermed også få et indtryk af, om de skal afsætte tid, næste gang de mødes, til at hjælpe seniorerne med at få oprettet en e-mailadresse.

Andre inputs til artiklerne

Du kan også minde eleverne om, at de eventuelt kan bede seniorerne om at medbringe (flere) billeder, som eleverne kan skanne ind og bruge i artiklerne. Hvis seniorerne ikke har relevante billeder, kan du opfordre eleverne og seniorerne til at tænke kreativt – måske har seniorerne noget gammelt legetøj, gamle karakterblade, tøj eller lignende, som de kan medbringe og tage billeder af. Måske giver det mere mening at tage et billede af eleverne og seniorerne til artiklen. Eller måske har eleverne eller seniorerne en helt tredje ide, som vil give mening i forhold til netop deres artikler.

OBS Eleverne kan hente inspiration til deres artikler i fortællingskataloget, som er tilgængeligt på www.marselisborg.org.

OBS Afhængigt af, hvad artiklerne skal bruges til efterfølgende, er det en god ide at overveje, hvilket format billeder skal skannes i.

#5 IT og Facebook

Facebook kan være et rigtig godt redskab til at skabe og holde kontakten ved lige med gamle venner og bekendte. Anden del af forløbet handler primært om, at eleverne introducerer seniorerne i at bruge IT og Facebook.

Lærer

"Facebook-manualen var god, for så kom de hurtigt over alt det kedelige, og mange kom rigtig langt. Og så kunne seniorerne også tage den med hjem, så den, synes jeg, var god."

Her kan I læse om, hvordan I kan gennemføre forløbets anden del omhandlende 'IT og Facebook'.

Dagens indhold

1. Dagen indledes med en kort præsentation af, hvad der skal ske, og herefter går seniorerne og de unge ud i de samme grupper, som de var i på de(n) første workshop(s)
2. Eleverne hjælper nu indledningsvist seniorerne, som ikke har en e-mailadresse i forvejen, med at få oprettet en
3. Herefter kan de gå i gang med at introducere seniorerne for de væsentligste funktioner på Facebook
4. Desuden er det en god ide at afsætte tid til, at seniorerne kan nå at læse det første udkast af elevernes artikler, hvis seniorerne ikke allerede har haft mulighed for dette

Sådan kan I starte det andet møde op på en god måde...

Det er igen en god idé at starte med at introducere deltagerne for, hvad der skal ske på dagen. Vi har udarbejdet en Facebook-manual i forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' som kan bruges, når seniorerne

OBS Når eleverne skal introducere seniorerne i Facebook, er det, som i alle andre undervisningssituationer, en god ide at gøre eleverne opmærksomme på, at de skal gennemgå manualen i et stille og roligt tempo, samt at det er en god ide at lade seniorerne sidde ved tastaturet, når de introduceres for Facebook.

skal introduceres for Facebook. Hvis I vælger at tage udgangspunkt i denne manual, kan I eventuelt introducere deltagerne for indholdet i manualen, inden deltagerne går ud i deres grupper. I kan se, hvordan I finder manualen på næste side.

Sådan kan eleverne hjælpe seniorerne med at oprette en e-mailadresse...

Hvis seniorerne ikke har en e-mailadresse, eller hvis de ikke kan logge på deres e-mail, kan eleverne hjælpe dem med at oprette en ny e-mailadresse, inden de går i gang med at lære dem om Facebook.

Eleverne kan oprette en e-mailadresse ved at gøre følgende:

- Log ind på hjemmesiden login.live.com
- Tryk 'Tilmeld dig nu'
- Udfyld svarboksene
- Læs betingelserne og tryk 'Jeg accepterer'

Nu har du oprettet en e-mailadresse, som kan angives, når de skal i gang med at oprette en Facebook-profil.

Sådan kan eleverne introducere seniorerne i væsentlige funktioner på Facebook...

Nogle seniorer ved rigtig meget om IT, mens andre ved knap så meget. For at sikre, at alle seniorerne får en god introduktion til Facebook, er det en god ide at benytte Facebook-manualen, som I kan se på næste side.

Manualen viser trin for trin, hvordan man kan komme i gang med nogle af de væsentligste funktioner på Facebook. Den er udarbejdet på baggrund af en snak med en række seniorer om, hvad de gerne vil lære om Facebook, samt hvilke indvendinger de har i forhold til at lære om Facebook.

I manualen gennemgås følgende emner:

- Sådan kommer du på Facebook
- Oprettelse af en Facebook-profil
- Opsætte privatindstillinger
- Søge efter venner og bekendte
- Skrive beskeder på Facebook – både private og offentlige
- Følg med i dine venners aktiviteter
- Sådan sletter du din Facebook-profil permanent

Sådan kommer du på Facebook

Først gennemgås trin for trin, hvordan man kommer på Facebook. For at komme i gang er det nødvendigt, at senioren har en e-mailadresse, som vedkommende kan få adgang til, da den nye adgangskode til Facebook bliver sendt til e-mailadressen.

Oprettelse af en Facebook-profil

Næste punkt i manualen består i at udfylde oplysninger i profilen. Seniorerne kan vælge at tilføje oplysninger så som deres tidligere arbejdsplads og uddannelse, fødselsdato, den skole, de gik på, den by de bor i, familieforhold med videre. Disse oplysninger kan eleverne eventuelt også vælge at bruge i artiklerne om seniorerne og deres fortællinger.

Facebook-manual

I forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', er der blevet udarbejdet en Facebook-manual, som eleverne kan gennemgå med seniorerne på dagen. Emnerne, som gennemgås i manualen, er udvalgt på baggrund af en drøftelse med en række seniorer om, hvad de gerne vil lære om Facebook.

Manualen kan printes, således at seniorerne kan få et eksemplar med hjem og øve sig i at bruge Facebook efter forløbets afslutning. På manualens bagside er der plads til, at senioren kan skrive elevernes telefonnumre og e-mailadresser ned, således at seniorerne har mulighed for at kontakte eleverne, hvis de har brug for hjælp på Facebook.

Redskabet kan hentes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

#5

IT og Facebook

Opsætte privatindstillinger

Dernæst er det en god ide at hjælpe seniorerne med at indstille privatindstillingerne, så kun seniorernes Facebook-venner kan se deres opslag og oplysninger på Facebook. Dette har været et ønske for mange af seniorerne, som har deltaget i projektet.

Søge efter venner og bekendte

Dernæst kan eleverne vise seniorerne, hvordan de kan søge efter venner og bekendte på Facebook. Det kan være, at seniorerne og eleverne vælger at blive Facebook-venner, og det kan være, at seniorerne har lyst til at søge efter venner og bekendte på Facebook.

Skrive beskeder på Facebook – både private og offentlige

Hernæst introduceres seniorerne i, hvordan de kan skrive beskeder på Facebook. Facebook-manualen beskriver, hvordan man kan:

- Skrive en personlig besked til en ven, som kun de selv og vennen kan se
- Skrive en statusopdatering på sin væg, som ens venner kan se
- Skrive en statusopdatering på en vens væg, som ens egne venner og vennens venner kan se

I manualen skelnes således mellem, hvordan man skriver private beskeder, som kun en selv og modtageren kan se, og hvordan man skriver beskeder, som andre også kan læse. Denne skelnen er gjort meget tydelig, fordi flere seniorer har givet udtryk for, at de synes, det er svært at gennemskue, hvordan man sender private beskeder og hvordan man sender offentligt tilgængelige beskeder på Facebook.

Følg med i dine venners aktiviteter

En anden funktion, som eleverne kan introducere seniorerne for på Facebook, er, hvordan man kan følge med i sine venners aktiviteter. Her bliver seniorerne introduceret for, hvordan de kan læse om deres venner, læse deres venners statusopdateringer og se deres venners billeder.

Sådan sletter du din Facebook-profil permanent

Til sidst gennemgår manualen, hvordan man kan slette sin Facebook-profil permanent. Dette afsnit gennemgås ikke nødvendigvis med seniorerne på dagen, men det er et afsnit, som er blevet tilføjet i manualen, fordi flere seniorer har givet udtryk for bekymringer omkring, om man kan slette sin profil på Facebook igen og var derfor usikre på, om de ønskede at få oprettet en Facebook-profil.

Det er således en god ide at oplyse seniorerne om, at de kan se i Facebook-manualen, hvordan de sletter deres Facebook-profil igen, hvis de beslutter sig for, at de ikke længere ønsker at have en profil på Facebook.

CASE

I forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' fik en af seniorerne i forbindelse med introduktionen i Facebook, skabt kontakt til en niece, som hun ikke havde haft kontakt til i 20 år. Nogle lidt tragiske familieomstændigheder havde været årsag til, at de ikke havde kontakt længere, og den manglende kontakt havde ærgret den ældre dame i mange år. 'Gensyns'-glæden var derfor stor, da hun blev venner med niecen på Facebook.

Fortællingskatalog

De artikler, som eleverne har udarbejdet i forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', er blevet samlet i et katalog med titlen 'Hverdagslivet for få generationer siden'.

Kataloget kan printes ud og bruges som inspiration for eleverne, når de skal skrive og opsætte deres artikler.

Redskabet kan hentes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

#6 Artikler

Efter forløbet har eleverne alle de informationer, som de har brug for, for at de kan skrive gode artikel om seniorerne og deres fortællinger om hverdagslivet for få generationer siden.

Her kan I læse om, hvordan I kan forberede eleverne på at skrive artiklerne, og I kan læse en række forslag til, hvordan I eventuelt kan vælge af bruge artiklerne efterfølgende.

Sådan kan du forberede eleverne i at udarbejde artikler...

Når eleverne skal i gang med at skrive artiklerne, skal de vide noget om, hvordan de udarbejder en god artikel. Eleverne har sandsynligvis allerede lært meget om, hvordan man skriver en artikel. Derfor er det blot de vigtigste pointer, der er oplistet her.

Find på en fængende overskrift

Det første man som regel ser, når man ser en artikel, er overskriften. Det er derfor en god ide at opfordre eleverne til at finde en fængende overskrift, som samtidig siger noget om den eller de vigtigste pointer i artiklen.

Skriv en introtekst

Dernæst kan I opfordre eleverne til at skrive en introtekst i artiklerne på et par linjer, som kort opsummerer, hvad artiklen handler om. Introteksten skal gøre læsere interesseret i at læse resten af artiklen.

Inddrag citater

I kan også opfordre eleverne til at inddrage en eller flere af seniorernes udtalelser direkte som citater i deres artikler. Inddragelse af citater kan medvirke til at gøre artiklerne mere levende, men samtidig skal man være opmærksom på, at for mange citater kan medføre, at artiklen kommer til at virke rodet.

Hvis eleverne ønsker at inddrage citater i deres artikler, skal de huske at optage interviewene.

Inddrag billeder i artiklerne

Det er en god ide at inddrage billeder i artiklerne, som vedrører seniorsens fortællinger. Det kan være billeder, som seniorerne har medbragt, det kan være billeder af seniorerne og eleverne sammen eller noget helt andet.

Det kan I bruge artiklerne til efterfølgende...

Eleverne lærer meget ved at skrive artikler, og artiklerne kan også bruges efterfølgende. Her kan I hente inspiration til, hvad I kan bruge artiklerne til efter forløbets afslutning.

Et Fortællingskatalog

I kan samle artiklerne i et 'Fortællingskatalog', så eleverne får et samlet katalog med alle artiklerne, som de kan vise til familie og venner. En skole har eksempelvis valgt at bruge Fortællingskataloget som en del af pensum.

OBS Afsæt tid til, at seniorerne kan nå at læse artiklerne og give kommentarer, inden artiklerne skrives helt færdige. På den måde undgår I eventuelle misforståelser i artiklerne.

#6 Artikler

Omtale i lokalaviser og på skolens hjemmeside

En anden god ide, som flere af skolerne i dette projekt har valgt at benytte sig af, har været at lægge Fortællingskataloget eller udvalgte artikler ud på deres hjemmesider eller indrykke dem i lokalaviser. Det er en god måde at lade andre høre om jeres gode erfaringer med forløbet og elevernes udbytte heraf.

Eksempel på artikel!

På næste side kan du se et eksempel på en artikel, som er udarbejdet af to elever i forbindelse med dette projekt, I kan læse flere artikler i Færtællingskataloget, som findes på hjemmesiden www.marselisborg.org.

Respons fra lærer

'Det (Fortællingskataloget) blev et super flot resultat, og eleverne var vildt overraskede over, at det var blevet så flot. (...) Super og de taler stadig om oplevelsen. Det er en ide, som jeg tænker at bruge i de kommende årgange. Det udvider begreberne i historieundervisningen meget.'

Lærer for klasse, som deltog i projektet

TIP!

I kan eventuelt afholde en konkurrence, hvor den bedste artikel kommer på hjemmesiden eller i lokalavisen. Det er også med til at motivere eleverne.

Ældre på besøg

Skrevet af: Lindrit og Frederik

D. 3. januar 2013 havde vores klasse besøg af nogle ældre mennesker, der skulle prøve at fortælle os om, hvordan det var at leve under den kolde krig.

Lindrit og jeg havde Evelyn som vores fortæller. Hun var utrolig god at snakke med, og meget engageret omkring emnet den kolde krig. Vi fik meget af vide, som vi slet ikke havde forestillet os, skulle have været sket. Dette gjorde også samtalen meget mere interessant.

Skolegangen under den kolde krig

Som Evelyn fortalte os, var skolegangen meget anderledes end den skolegang, som vi ser i dag. Lavede man ballade i 40-50'erne var det med spanskrør og lussinger, du fik din straf. Vinduerne fra diverse klasselokaler blev lukket til, fordi eleverne ikke måtte se de sårede krigsfanger. Eleverne var for nysgerrige, så en gang imellem lavede de et lille hul i malingen på vinduet, så de kunne følge lidt med i, hvad der skete. Karaktergivningene startede først i slutningen af børnenes skoleliv ligesom i dag, så på det punkt har det ikke ændret sig så meget siden dengang. Folkeskolen gik kun til 8. klasse, og derefter var det enten på gymnasiet eller ud på en arbejdsplads. Så angående længden af børns skolegang i folkeskolen, har meget ændret sig siden 40-50'erne. Evelyn ses stadig med nogle af hendes gamle skolekammerater.

Arbejde og hjem

Evelyn fortalte os, at hendes arbejdsplads dengang var i de nuværende boliger på Danagade. Hun arbejdede som medarbejder og tjente kun sølle kr. 90 om måneden. Men kr. 90 var jo mange penge dengang, så Evelyns løn var faktisk en god løn dengang. Hendes far havde sit eget firma, så han var dengang en rimelig velhavende mand. Evelyns familie boede i et hus på Jødevej. Familien havde til Lindrits store forundring intet fjernsyn. Den eneste elektroniske maskine de havde, var en radio, hvor de kunne følge med i, hvad der skete i omverdenen. Evelyn fortalte os, at en dag kom en lastbil udenfor deres hus. Den kom for at hente jøderne, så derfor var de bange for, at de var kommet for at hente dem. Men

heldigvis var de ikke de eftersøgte. Hun boede sammen med sine forældre og sin søster under meget små forhold, fortalte hun.

Familiesammenkomst

Evelyns familie sås hver søndag. Når der blev afholdt store fester såsom fødselsdage og juleaften, var hele familien samlet. Juleaften var ligesom det er i dag, and eller flæsksteg blev spist, og så bare ren hygge med hele familien. Nytårsaften blev ikke holdt, som vi fejrer den i dag. Nytårsaften blev dengang betragtet som en normal dag. Ingen alkohol, ingen fester, men bare en helt almindelig dag. Dette er en af de ting, der har ændret sig meget siden Evelyns tid.

#7 Fremadrettet

Dreng, 9. klasse

”Vi fik også deres (seniorernes) e-mail og numre, hvis nu vi skulle lave noget lignende. Det kunne også være sjovt, hvis hun ringede og spurgte, hvordan gør man det der, og det der... så ville det jo være dejligt, hvis man kunne undervise nogen over telefonen.”

Selvom forløbet nu er afsluttet, er det en god ide at opfordre eleverne og seniorerne til at holde kontakten ved lige, da erfaringerne fra dette projekt viser, at eleverne og seniorerne kan give hinanden rigtig meget – både fagligt og socialt.

Her kan du læse om, hvorfor og hvordan I kan holde kontakten mellem seniorerne og eleverne ved lige.

Derfor er det en god ide at holde kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne...

Dette projekt har vist, at seniorerne og eleverne kan lære hinanden rigtig meget og får meget ud af at være sammen. Samtidig ved vi, at mange seniorer kun har begrænset kontakt til den yngre generation, og på samme måde har mange unge mennesker ofte ikke kontakt til andre seniorer end deres egne bedsteforældre.

Erfaringer fra dette projekt har vist, at forløbet netop kan danne grobund for, at der kan blive skabt nogle gode og varige relationer mellem de unge og seniorerne. Længst størstedelen af seniorerne og eleverne har da også i en spørgeskemaundersøgelse givet udtryk for, at de gerne vil deltage i lignende forløb en anden gang. Blandt andet derfor er det en god ide at holde kontakten med seniorerne ved lige.

kontakt

Spørgeskemaundersøgelse!

Deltagerne blev efter forløbet bedt om at besvare et spørgeskema. De fik blandt andet stillet følgende spørgsmål:

Kunne du tænke dig at deltage i lignende forløb en anden gang?

Seniørernes svar:

- 80 pct. svarede 'Ja'
- 20 pct. svarede 'Måske'
- 0 pct. svarede 'Nej'

Elevernes svar:

- 61 pct. svarede 'Ja'
- 31 pct. svarede 'Måske'
- 8 pct. svarede 'Nej'

Sådan kan I holde kontakten ved lige mellem eleverne og seniorerne...

I dette afsnit kan I læse forslag til, hvordan I kan holde kontakten ved lige med seniorerne.

Inviter seniorerne igen

Det er en god ide at invitere seniorerne igen i andre sammenhænge. I kan måske vælge at invitere seniorerne en dag, hvor eleverne fremlægger deres artikler, eller I kan vælge at invitere seniorerne til arrangementer i andre sammenhænge.

Opret en gruppe på Facebook

Det kan også være en god ide at opfordre eleverne til at oprette en Facebook-gruppe, hvor seniorerne og eleverne kan skrive sammen, og hvor eleverne kan hjælpe seniorerne med at besvare eventuelle spørgsmål vedrørende Facebook og IT.

Frivillige

Skolen kan måske endda etablere en gruppe af frivillige seniorer – et frivilligkorps, som de også kan inddrage i andre sammenhænge. Måske ønsker I at gennemføre dette forløb med andre klasser i andre sammenhænge, eller måske har I brug for hjælp til andre aktiviteter, hvor seniorerne kan og har lyst til at blive involveret.

Det kan også være, at nogle af eleverne har fået lyst til at blive frivillige i seniorforeninger. Det kan være som undervisere i IT eller mobiltelefoner, som besøgsvenner eller noget helt tredje.

CASE

En af eleverne, som var med i projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', har efterfølgende besluttet sig for at blive frivillig i en forening, hvor senioren også er medlem. Her skal hun undervise seniorer i at bruge mobiltelefoner.

TIP!

En af skolerne, som deltog i projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil' har inviteret seniorerne til en fastelavnsfest på skolen.

Rollemodeller

- Ressourcestærke seniorer får metoruddannelse
- Udsatte unge får tilknyttet en rollemodel med livserfaring
- Dialog mellem seniorer med livserfaring og unge med behov for støtte og opbakning til uddannelse og jobsøgning

Fortællinger og IT

- Seniorer og folkeskoleelever mødes til historiefortællinger og computerarbejde
- De unge "underviser" i IT og Facebook
- De ældre beretter om tidligere tider og livsfortællinger

Frivillige unge

- Ressourcestærke unge ledige og studerende inviteres til at blive aktive i sociale foreninger, som støtter et aktivt ældreliv
- Seniorer får selskab af unge, som dermed modvirker ensomhed

Kort om projektet

'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil'

Denne manual er udarbejdet i forbindelse med projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', som på forskellig vis handler om at skabe øget solidaritet og forståelse på tværs af generationer.

Projektet er finansieret af Social- og Integrationsministeriet og gennemføres af Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden i samarbejde med syv danske kommuner - Ballerup, Lolland, Guldborgsund, Svendborg, Aalborg, Stevns og Hedensted Kommuner.

Projektets udgangspunkt har været at igangsætte aktiviteter, hvor ressourcestærke ældre hjælper resourcesvage unge, og ressourcestærke unge hjælper resourcesvage ældre. Projektet indeholder følgende tre aktiviteter:

Rollemodeller

Ressourcestærke seniorer med livserfaring og tålmodighed rekrutteres og uddannes til at være frivillige rollemodeller for udsatte unge, som har svært ved at komme i gang med en uddannelse. Livserfaring og tålmodighed kan ofte være det afgørende skub for en ung, der skal hjælpes i gang. Samtidig får seniorerne mulighed for at deltage i et forløb, som giver mening.

Fortællinger og IT

Langt de fleste folkeskoleelever har indtaget den digitale verden med den største selvfølge. De er vokset op med computere og internet og kan i mange sammenhænge være de perfekte undervisere for ældre medborgere. Samtidig har seniorerne et langt og indholdsrigt liv bag sig, der beretter om en samfundsudvikling i rivende fart. Under dette forløb får skoleelever og seniorer mulighed for at mødes og lære hinanden om hverdagslivet før og nu.

Frivillige unge

Ressourcestærke unge ledige eller studerende rekrutteres og tilknyttes som frivillige i foreninger eller aktivitetscentre for ældre eller som besøgsvenner. De unge bruger således deres ressourcer til at gøre en forskel for seniorer, som føler sig ensomme, eller som er i risiko for at blive ensomme, samtidig med at de understøtter arbejdet i de frivillige foreninger og aktivitetscentre for ældre.

Produkter i projektet

Projektet har resulteret i følgende produkter.

Del 1: 'Rollemodeller'

- Indsatsmanual til udvikling og implementering af netværk af frivillige rollemodeller for udsatte unge

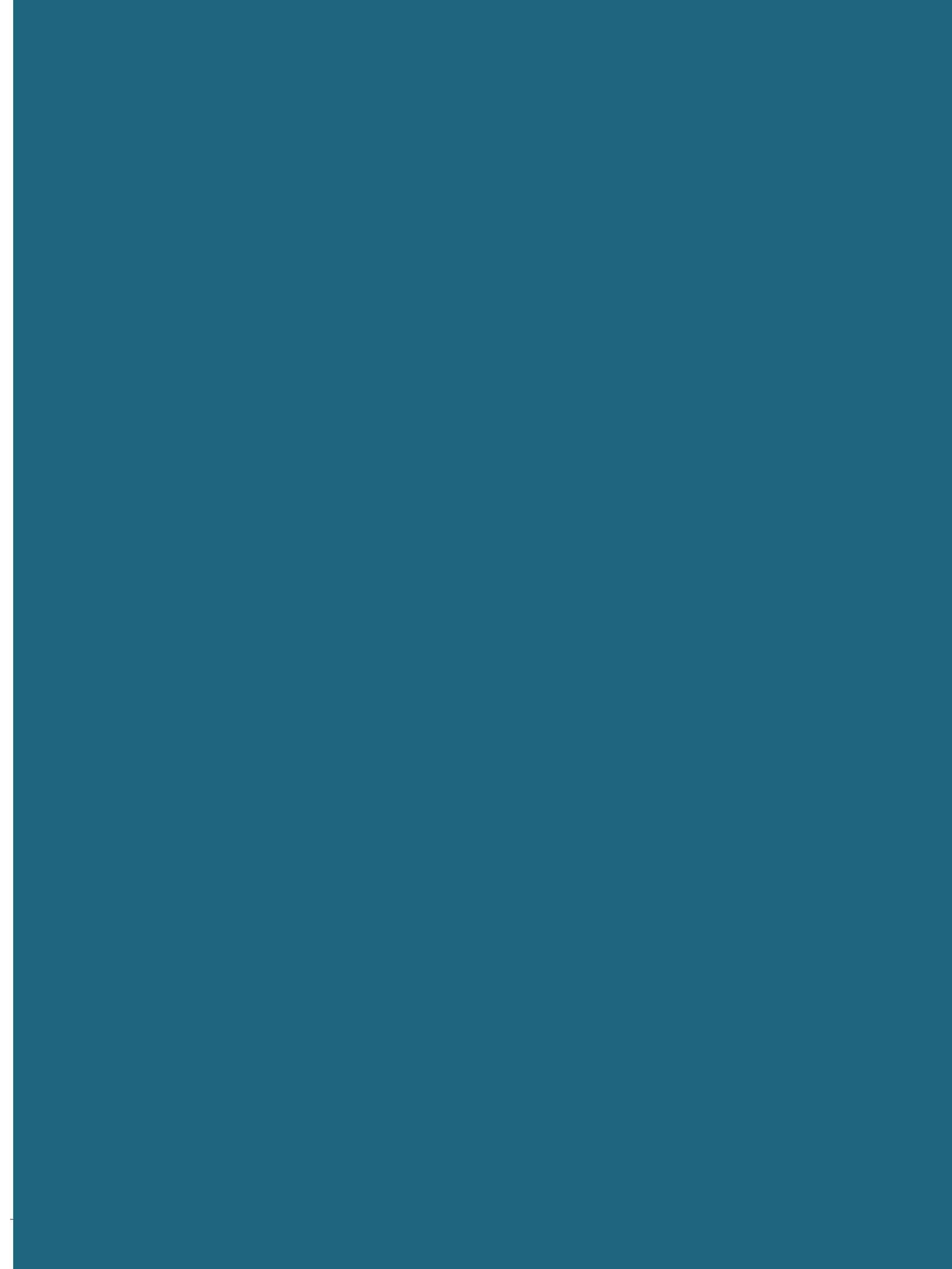
Del 2: 'Fortællinger og IT'

- Indsatsmanual til forberedelse og gennemførelse af forløb for folkeskoler og seniorer om fortællinger og IT
- Fortællingskatalog, som præsenterer artikler om seniorers fortællinger skrevet af folkeskoleelever

Del 3: 'Frivillige unge'

- Indsatsmanual med gode råd til, hvordan frivillige foreninger for seniorer kan rekruttere flere unge frivillige

**Marselisborg – Center for
Udvikling, Kompetence & Viden**
P.P. Ørums Gade 11, bygn. 1A
8000 Aarhus C
www.marselisborg.org

